

De Collaboratieve onderhandeling

Een exclusief cadeau of een
waardeloos geschenk?

Definitie collaboratieve onderhandeling

Overeenkomstig het toekomstige artikel 1738 van het gerechtelijk wetboek, wordt onder een collaboratieve onderhandeling verstaan: “een gestructureerde en vertrouwelijke onderhandeling die beoogt het geschil op te lossen op een respectvolle wijze en te leiden tot bevredigende, evenwichtige en duurzame overeenkomsten, die beantwoorden aan de noden en de belangen van elk van de partijen, en in familiezaken, aan de belangen van hun kinderen. De overeenkomsten kunnen gedeeltelijk, geheel, definitief of voorlopig zijn en moeten in overeenstemming zijn met de openbare orde, en in familiezaken de belangen van de minderjarige kinderen”.

Voornaamste kenmerken collaboratieve onderhandeling

- **Op gestructureerde wijze.** Dit veronderstelt dat de partijen die onderhandelen ook bedreven zijn in onderhandelingstechnieken, of minstens worden bijgestaan door raadslieden die hierin bedreven zijn.
- Een goede **vertrouwdheid met onderhandelings-technieken** zoals het positioneel, het principieel, het beredeneerd en het collaboratief onderhandelen, is een must voor de advocaat die hier zijn partij bijstaat.
- Er is **geen neutrale derde** (zoals een bemiddelaar) bij het proces betrokken, de advocaten geven niet enkel juridisch advies, zij staan hun cliënten ook actief bij zowel bij de voorbereiding van de onderhandeling als tijdens de eigenlijke onderhandeling.

Voornaamste kenmerken collaboratieve onderhandeling

- Collaboratieve onderhandelingen kunnen zowel **buitengerechtelijk of gerechtelijk** verlopen. De advocaten spreken hetzij bij voorbaat af om niet naar de rechter te stappen zolang de onderhandelingen lopen, ofwel de gerechtelijke procedure te schorsen lopende deze onderhandelingen.
- De onderhandelingen verlopen **transparant en vertrouwelijk**. De vertrouwelijkheid strekt zich ook uit tot eventuele deskundigen welke door de partijen en hun raadslieden in de loop van de onderhandelingen zouden geraadpleegd worden.
- Wanneer de partijen voor het gehele geschil of voor een deel ervan tot een oplossing komen via een collaboratieve onderhandeling, wordt deze oplossing schriftelijk door de collaboratieve advocaten vastgelegd in het **collaboratief onderhandeld akkoord**, en dat laatste kan dan ter homologatie aan de rechter worden voorgelegd

De collaboratieve advocaat

- Enkel collaboratieve advocaten kunnen hun cliënten bijstaan bij collaboratieve onderhandelingen.
- De collaboratieve advocaat is een advocaat die staat ingeschreven op de lijst van collaboratieve advocaten opgesteld door de Orde van Vlaamse Balies of van de Ordre des barreaux francophones et germanophones (artikel 1739 § 2 Ger. Wb)
- Alleen advocaten die een bijzondere opleiding hebben genoten, de vereiste erkenning van collaboratieve advocaat hebben toegekend gekregen en het reglement voor collaboratieve advocaten hebben onderschreven, kunnen opgenomen worden in deze lijst. De bijzondere opleiding van de collaboratieve advocaat bevat voor een groot deel het onderricht in de principes van beredeneerd onderhandelen, en het aankweken van vaardigheden zoals actief luisteren, doorvragen, herhalen, samenvatten en brainstormen over oplossingen.

Het collaboratief onderhandelingsprotocol

* Het collaboratief onderhandelingsprotocol bevat:

- de naam en de woonplaats van de partijen en hun raadslieden;
 - de namen en voornamen en volledige gegevens van de collaboratieve advocaten;
 - de herinnering aan het principe dat de collaboratieve onderhandeling op vrijwillige basis geschiedt;
 - een beknopt overzicht van het geschil;
 - de herinnering aan de principes van vertrouwelijkheid van de mededelingen die tijdens de collaboratieve onderhandeling worden uitgewisseld;
 - het principe dat partijen in het kader van de collaboratieve onderhandeling alle documenten en informatie moeten mededelen die nuttig kunnen zijn voor de oplossing van het geschil en het principe dat partijen op loyale wijze dienen mede te werken aan de collaboratieve onderhandeling;
 - de verbintenis van partijen om tijdens de collaboratieve onderhandeling geen geding op te starten of voort te zetten;
 - het voorschot dat partijen dienen te stellen voor de kosten verbonden aan de collaboratieve onderhandeling, met uitsluiting van de erelonen en kosten van de collaboratieve advocaten;
 - de verplichte terugtrekking van de collaboratieve advocaten in geval de onderhandelingen mislukken;
 - de vertrouwelijkheid die wordt gehecht aan de documenten en mededelingen in de context van collaboratieve onderhandelingen;
 - de datum;
 - de ondertekening door de partijen en de collaboratieve advocaten.
- * Addendum bij aanstelling deskundige(n)

De terugtrekking van de collaboratieve advocaat

Artikel 1743§3 Ger. Wb. : “indien één van de partijen zich terugtrekt uit de collaboratieve onderhandeling of indien de collaboratieve onderhandeling eindigt met of zonder akkoord , zijn de collaboratieve advocaten er toe gehouden hun tussenkomst te beëindigen en mogen zij niet meer tussenkomen in een geding tussen dezelfde partijen in de context van een geschil dat het voorwerp heeft uitgemaakt van de collaboratieve onderhandelingen”.

De terugtrekking praktisch bekeken

- Het principe behoort tot de essentie van het collaboratief onderhandelen, maar zal het niet per definitie populair maken bij de advocaat
- Andere vormen van onderhandelen blijven open voor iedereen (maar zullen niet alle voordelen bieden)
- Naar een praktijk waarin de “partij-advocaat” beroep doet op een “collaboratief advocaat” maar achter de schermen mee blijft sturen?
- Waarom uitsluiting plaatsvervangende rechters van de rechtbank van de zetel van één der partijen?
- Wat na gedeeltelijke overeenkomsten?

Voordelen wet collaboratief onderhandelen

- Zal (hopelijk) meer advocaten er toe aanzetten zich te bekwamen in onderhandelingstechnieken (advocaat 2.0)
- Vertrouwelijkheid
- Permanente juridische back-up
- Bereikte collaboratief akkoord kan gehomologeerd worden (zal zelden nodig zijn)
- Na een collaboratief akkoord zullen de bruggen tussen partijen vaak hersteld zijn
- Verjaring: geschorst voor de duur van de collaboratieve onderhandeling (schorsing eindigt één maand na de beëindiging van de CO)

Weldaad voor advocatuur of maat voor niks?

De tijd zal het uitmaken, maar hangt ook van ons zelf af

Dirk Van de Gehuchte

Advocaat-partner Portelio advocaten

Voorzitter VZW Medvocat